

การบริหารจัดการแผนงานการเตรียมความพร้อมประเทศไทยเชิงรุก ให้เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีคุณภาพ Administrative Plan for Thailand to be A Quality Wellness Tourism Destination Project

วิภาดา	คุณาวิกติกุล *	Wipada	Kunaviktikul *
เพชรสุณีย์	ทังเจริญกุล **	Petsunee	Thungjaroenkul **
อรอนงค์	วิชัยคำ **	Orn-Anong	Wichaikhum **
กุลวดี	อภิชาติบุตร **	Kulwadee	Abhicharttibutra **
อภิรดี	นันท์ศุภวัฒน์ ***	Apiradee	Nantsupawat ***
สิริลักษณ์	ววรรณพงษ์ ****	Siriluck	Vadtanapong ****
วิไลพรรณ	ใจวิลัย *****	Wilaipan	Jaiwilai *****

บทคัดย่อ

การบริหารจัดการแผนงานการเตรียมความพร้อมประเทศไทยเชิงรุกให้เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ สังเคราะห์ และบูรณาการ ผลลัพธ์ ผลผลิต ผลกระทบ นวัตกรรมที่เกิดจากการพัฒนารูปแบบของสปาและกีฬา เพื่อจัดทำชุดความรู้ใหม่ในการพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถในการยกระดับของธุรกิจสปาและการท่องเที่ยวเชิงกีฬา กอล์ฟ ศิลปะมวยไทย ปั่นจักรยานและวิ่ง เพื่อจัดทำ “ร่าง” แผนบริหารจัดการการเตรียมความพร้อมประเทศไทยเชิงรุกให้เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีคุณภาพ เพื่อกำกับ ติดตาม เร่งรัด การดำเนินการโครงการวิจัยภายใต้แผนงานให้สำเร็จลุล่วง และส่งมอบผลสำเร็จการดำเนินงานตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีขั้นตอนการวิจัยเป็นกิจกรรม 3 กลุ่มได้แก่ 1) กิจกรรมเพื่อการบริหารจัดการโครงการวิจัยภายใต้แผนงาน 5 โครงการ 2) กิจกรรมเพื่อจัดทำชุดความรู้ใหม่ของกีฬาและสปาทั้ง 5 โครงการ 3) กิจกรรมจัดทำ ร่างแผนบริหารจัดการการเตรียมความพร้อมประเทศไทยเชิงรุกให้เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีคุณภาพที่มีคุณภาพอย่างยั่งยืน มีกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย คือ ทีมวิจัยภายใต้แผนงานทั้ง 5 โครงการ และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬาและสปา เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยประกอบด้วย 5 ชุด ได้แก่ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 2) เครื่องมือที่ใช้ในการกำกับติดตามโครงการวิจัยภายใต้แผนงาน 5 โครงการ

* ศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 * Professor, Faculty of Nursing, Chiang Mai University, wipada.ku@cmu.ac.th
 ** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 ** Assistant Professor, Faculty of Nursing, Chiang Mai University
 *** รองศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 *** Associate Professor, Faculty of Nursing, Chiang Mai University
 **** อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 **** Lecturer, Faculty of Nursing, Chiang Mai University
 ***** นักวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 ***** Researcher, Faculty of Nursing, Chiang Mai University
 วันที่รับบทความ 14 กรกฎาคม 2563 วันที่แก้ไขบทความ 28 กันยายน 2563 วันที่ตอบรับบทความ 1 ตุลาคม 2563

3) แบบวิเคราะห์ที่สังเคราะห์ชุดความรู้ใหม่ภายใต้โครงการแผนงาน 5 โครงการ 4) แบบบันทึกการวิเคราะห์สถานการณ์เพื่อจัดทำแผนบริหารจัดการฯ และ 5) แบบประเมินผลการดำเนินงานตาม CIPP model

ผลการศึกษาพบว่า

1. ชุดความรู้ใหม่ทั้ง 5 ชุด ในการพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถของธุรกิจสปาและยกระดับการท่องเที่ยวเชิงกีฬา กอล์ฟ ศิลปะมวยไทย ปั่นจักรยานและวิ่ง จำเป็นต้องได้รับการนำไปทดลองใช้ในแต่ละธุรกิจในปีต่อไปเพื่อพัฒนาและเพื่อเตรียมความพร้อมของประเทศไทยให้เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีคุณภาพต่อไป

2. “ร่าง” แผนบริหารจัดการการเตรียมความพร้อมประเทศไทยเชิงรุกให้เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีคุณภาพ ด้านกีฬาและสปา ในปีที่ 1 จะสามารถนำไปใช้ในการจัดทำแผนบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพด้านกีฬาและสปาเพื่อให้ประเทศไทยเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีคุณภาพต่อไปในปีที่ 2

3. จากการติดตาม การวิเคราะห์ การให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานของโครงการวิจัยทั้ง 5 โครงการ ได้ผลผลิตของโครงการวิจัยที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยและมีการกำหนดผลลัพธ์ที่ต้องการอย่างชัดเจน มีการติดตามปัญหา อุปสรรค การให้ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิเป็นระยะ ทำให้สามารถปรับกระบวนการวิจัยได้ตรงตามเป้าหมาย

ผลการวิจัยที่ได้ในปีที่ 1 จะสามารถนำไปดำเนินการในปีที่ 2 เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

คำสำคัญ: การบริหารจัดการแผนงาน, การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ, ประเทศไทย

Abstract

The administrative plan for Thailand to be a quality health tourism destination aims to analyze, synthesize, and integrate outputs, outcomes, impacts and innovation based on the spa and sport developmental model. This project has three objectives, to create new knowledge models to aid in the development of the spa and tourism business as a way to increase the capacity to upgrade sport tourism in the areas of Thai boxing, golf, cycling, and running; to develop an administrative plan; and to regulate, monitor, and speed up the successful implementation and completion of spa and sport research projects. The main project activities included: 1) monitoring and consulting activities for the five sub-studies; 2) developing new spa and sports knowledge in the five sub-studies; 3) developing the administrative plan for Thailand to be a quality wellness tourism destination. The study sample included researchers from the five sub-studies as well as experts and stakeholders. The research instruments included: 1) interview guide; 2) instruments for monitoring the five sub-studies; 3) analysis and synthesis form for the five sub-studies; 4) situational analysis record form; and 5) CIPP model evaluation form.

The results revealed that:

1. The five new knowledge models for Thai boxing, golf, cycling, running, and service innovation require testing before implementation

2. The draft administrative plan which included a SWOT analysis could be used to develop the administrative plan for the second year of the project.

3. The findings from the monitoring, analysis, and suggestions from the five sub-studies were consistent with the research objectives and research outcomes. Recommendations from experts and periodic monitoring of issues and problems have aided with the achievement of research processes and project goals.

In conclusion, the study results are significant and can lead to optimal benefit for research projects to be conducted during the second year of the project.

Keywords: *Administrative plan, Wellness tourism, Thailand*

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (Tourism Industry) ประกอบด้วยธุรกิจหลายประเภทที่เกี่ยวข้องทั้งโดยตรงและโดยทางอ้อม รวมทั้งธุรกิจสนับสนุน ซึ่งนับเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญและมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจโลกที่มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่ององค์การการท่องเที่ยวโลก (UNWTO) ประเมินการจำนวนนักท่องเที่ยวตลอดทั้งปี 2559 เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.7 ส่วนในระยะยาวปี 2563 ประเมินการจำนวนนักท่องเที่ยวทั่วโลกจะเป็น 1.4 พันล้านคน และในปี 2573 จะสูงถึง 1.8 พันล้านคน อัตราการเติบโตเฉลี่ยระหว่างปี 2553-2573 คิดเป็นร้อยละ 3.3 ต่อปี หรือนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละ 43 ล้านคน โดยองค์กร UNWTO คาดการณ์ว่าในปี 2573 ภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นเป็นประมาณร้อยละ 30 (Ministry of Tourism and Sports, 2015) สำหรับแนวโน้มสภาวะอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวโลกที่มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องนั้น การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (wellness tourism) มีการเชื่อมโยงและส่งเสริมการท่องเที่ยวทุกๆ กลุ่มเป็นหนึ่งในสิบอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป้าหมายที่ถือเป็นกลไกในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในอนาคตของโลก เป็นการท่องเที่ยวที่มีมูลค่าการตลาดสูงเป็นอันดับสี่ รองจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงอาหาร และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพคิดเป็นประมาณร้อยละ 15.6 จากรายได้จากการท่องเที่ยวโดยรวม และมีอัตราการขยายตัวที่ค่อนข้างสูง เฉลี่ยร้อยละ 7.5 ต่อปี

ระหว่าง ปี 2558-2563 ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากกระแสความสนใจด้านสุขภาพ การส่งเสริมคุณภาพชีวิต และการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ จากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีคนสูงวัยมากขึ้น การเกิดโรคจากการทำงาน ความเครียดจากรูปแบบการดำเนินชีวิต ความล้มเหลวจากการรักษาพยาบาลแบบเดิม ทำให้ผู้คนเริ่มหันมาให้ความสำคัญต่อการดูแลสุขภาพของตนเองในลักษณะการป้องกันการเจ็บป่วยมากขึ้น ทั้งสุขภาพทางกายและทางจิตใจรวมถึงด้านความงามและการชะลอวัย นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีความสามารถในการซื้อพร้อมที่จะจ่ายเงินเพิ่มเพื่อซื้อสินค้าและบริการที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพมากขึ้น จากข้อมูลของสถาบันเพื่อสุขภาพโลก (Global Wellness Institute: (GWI) ระบุว่า การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์มีความเชื่อมโยงและส่งเสริมซึ่งกันและกันกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในปี 2555-2556 มูลค่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวโลก (global tourism industry) โดยรวม 3.2 ล้านล้านเหรียญสหรัฐฯ โดยการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ มีมูลค่าประมาณ 50-60 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ต่ำกว่าการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพประมาณ 7 เท่า (Global Wellness Institute, 2018) นอกจากนี้ ระบุอีกว่า World Wellness Trips ในปี 2558 มีการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจำนวน 691 ล้านครั้ง เพิ่มขึ้นจากปี 2556 จำนวน 104.4 ล้านครั้ง ซึ่งในจำนวนนี้ยุโรปเป็นภูมิภาคที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมากเป็นจำนวน 250 ล้านครั้ง คิดเป็นร้อยละ 36.2 ตามด้วยเอเชีย-แปซิฟิก 194 ล้านครั้ง และอเมริกาเหนือ 186 ล้านครั้ง

ขณะที่ทวีปอเมริกาเหนือมีนักท่องเที่ยวใช้จ่ายสำหรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมากที่สุด และพบว่าการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมีอัตราการเติบโตอย่างรวดเร็วในภูมิภาคแอฟริกา ตะวันออกกลาง และเอเชีย (Permanent Secretary Ministry of Tourism and Sports, 2016) จากข้อมูล Global Wellness Economy Monitor ในปี 2017 ประมาณการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของโลกในปี 2563 มีมูลค่าตลาด 808 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ โดยมีการขยายตัวระหว่างปี 2558-2563 ในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 7.5 ต่อปี ทั้งนี้ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นอุตสาหกรรมที่เน้นการให้บริการ ดังนั้น จึงมีการจ้างงานในจำนวนสูงถึง 17.9 ล้านคน (Chulalongkorn University Intellectual Property Institute, 2017) ทำให้เศรษฐกิจเชิงสุขภาพ (wellness economy) ของกลุ่มการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วโดยมีธุรกิจ สปา น้ำพุร้อน และบริการเชิงสุขภาพอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ธุรกิจส่งเสริมความงามและการชะลอวัย (beauty & anti-aging) รวมถึงการออกกำลังกายเพื่อดูแลสุขภาพร่างกาย (fitness & mind-body) เป็นต้น (Kanda Teeranon, 2018) มีสัดส่วนรายได้เป็นอันดับที่สาม จาก 10 กลุ่มอุตสาหกรรมต่างๆ ในเศรษฐกิจเชิงสุขภาพ (Global Wellness Economy Monitor, 2017)

สำหรับประเทศไทย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้รายงานไว้ในปี พ.ศ. 2559 ประเทศไทย มีส่วนแบ่งการตลาดด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ประมาณ 285 พันล้านบาท สูงเป็นอันดับที่ 13 ของโลก โดย 3 อันดับแรก ได้แก่ สหรัฐอเมริกา เยอรมนี และฝรั่งเศส นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่เป็นนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศและนักท่องเที่ยวภายในประเทศ และสามารถเชื่อมโยงเป็นกิจกรรมร่วมในการส่งเสริมนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นๆ ได้ (Department of Tourism, 2015) แนวโน้มของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ด้วยศักยภาพด้านทำเลที่ตั้ง ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ในด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ประเทศที่มีขนาดตลาดท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

ใหญ่ที่สุด 20 อันดับแรกของโลก ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 13 โดยมีการใช้จ่าย 9.4 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ มีจำนวนการเดินทาง 9.7 ล้านครั้ง ขยายตัวในอัตราร้อยละ 8.5 ต่อปี และมีการจ้างงานประมาณ 5 แสนคน การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของไทย เป็นส่วนหนึ่งของการนำวิถีความเป็นไทย และศาสตร์ในการดูแลสุขภาพ ซึ่งเป็นภูมิปัญญาของไทยมาใช้ประกอบในการบริการทางสุขภาพทั้งร่างกายและ จากสถิติของนักท่องเที่ยวปี 2555 ประเทศไทยมีจำนวนนักท่องเที่ยวเข้ามาพักผ่อนเพื่อใช้บริการด้านท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพมากที่สุดถึง 1,200,000 คน ทำให้ประเทศไทยกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอันดับแรกของกลุ่มเป้าหมายนี้ (Komsit, 2016) จากการที่ภาครัฐได้กำหนดให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของบริการทางการแพทย์ (medical hub) และเป็นศูนย์กลางการให้บริการทางด้านสุขภาพ (health hub) ในระดับเอเชียตั้งแต่ปี 2546 ส่งผลให้การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเริ่มเป็นที่รู้จักของคนไทย รวมไปถึงกระแสการตื่นตัวของประชากรโลกในการสนใจดูแลสุขภาพมากขึ้น และแสวงหาแหล่งรักษาพยาบาลที่ดีกว่า ถูกกว่า และได้รับบริการที่เร็วกว่า จึงทำให้การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมีอัตราการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจะมีความแตกต่างจากการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ในด้านของการตอบสนองต่อความต้องการของนักเดินทางหรือผู้ป่วย โดยการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมีลักษณะของการป้องกัน การปรับปรุงสุขภาพ ส่งเสริมคุณภาพชีวิต เพื่อการมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การมาใช้บริการเชิงสุขภาพที่ช่วยฟื้นฟูร่างกายจากการเจ็บป่วย หรือทำให้สุขภาพร่างกายแข็งแรง ในขณะที่การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์จะเป็นลักษณะของการเข้ามาเพื่อรักษาพยาบาลอาการเจ็บป่วย

การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ มีความเกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยวรูปแบบอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงกีฬา การท่องเที่ยวเชิงอาหาร หรือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ฯลฯ เนื่องจากในการท่องเที่ยวแต่ละครั้ง นักท่องเที่ยวอาจจะไม่ได้มีจุดประสงค์การท่องเที่ยว

เพียงรูปแบบเดียว ดังนั้นการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสามารถเสริมการท่องเที่ยวรูปแบบอื่นๆ ยกระดับประสบการณ์และคุณค่าจากการท่องเที่ยว (Value Proposition) ได้เป็นอย่างดี ประเทศไทยก็ได้มีการนำวิถีความเป็นไทย และภูมิปัญญาตามแนวทางและศาสตร์ในการดูแลสุขภาพดั้งเดิมมาเป็นส่วนหนึ่งในการบริการทางสุขภาพ ทำให้การบริการของไทยมีความหลากหลายและโดดเด่นจนเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวสุขภาพทั่วโลกทั้งแนวทางการดูแลสุขภาพองค์รวม การนวดแผนไทย ฤๅษีดัดตน การฟื้นฟูจิตใจและร่างกาย รวมไปถึงการล้างพิษและการดูแลอาหารการกินตามธาตุเจ้าเรือน ซึ่งมีการรองรับผู้บริการหลายระดับตั้งแต่ระดับที่พร้อมจ่ายจนถึงระดับผู้ใช้บริการทั่วไป โดยส่วนใหญ่แล้วกิจกรรมการดูแลสุขภาพจะผนวกไปกับกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านอื่นๆ ซึ่งอาจจะเป็นแพคเกจทัวร์หรือการบริการเสริมของที่พักร เช่น สปา รีสอร์ท ริทริท รีสอร์ท ทัวร์ แพทย์แผนไทยทัวร์อาหารสมุนไพร ทัวร์เกษตรธรรมชาติ เป็นต้น เอเชีย (Permanent Secretary Ministry of Tourism and Sports, 2016)

การให้บริการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในปัจจุบันยังมีการศึกษาเชิงการวิจัยถึงผลลัพธ์ของการดำเนินการไม่มากนักและยังไม่เด่นชัดในผลที่เกิดขึ้น และยังมีหลักฐานเชิงประจักษ์ถึงผลดีของการมาใช้บริการรูปแบบต่างๆ ต่อภาวะสุขภาพไม่ว่าจะเป็นในด้านกีฬาหรือด้านบริการสปาไม่มาก รวมทั้งการเกิดนวัตกรรมจากการดำเนินการยังมีไม่มาก การดำเนินการชุดโครงการเตรียมความพร้อมประเทศไทยเชิงรุกให้เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีคุณภาพในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาหาแนวทางการพัฒนาประเทศไทยสู่การเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงกีฬา ศึกษา วิเคราะห์และกำหนดแนวทางการยกระดับการท่องเที่ยวเชิงกีฬาศักยภาพสูงกลุ่มกอล์ฟ และการท่องเที่ยวเชิงกีฬาวิ่ง จักรยาน และศิลปะมวยไทย ที่สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวรวมทั้งเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการให้บริการสปาในพื้นที่ภาคใต้ และเพื่อพัฒนารูปแบบ

การให้บริการสปาชั้นนำที่มีมาตรฐานเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ได้รับการรับรองคุณภาพทั้งการให้บริการและผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในการให้บริการ โดยจะก่อให้เกิดนวัตกรรมที่หลากหลายจากการดำเนินการศึกษาวิจัย ได้แก่ รูปแบบชุดความรู้ใหม่ 5 ชุด โมเดลธุรกิจการท่องเที่ยวส่งเสริมสุขภาพด้วยนวัตกรรมบริการบนฐานมรดกวัฒนธรรมและจิตบริการแบบไทย การจัดทำ platform ด้านกีฬาและสปา รวมทั้งการได้มาซึ่งรูปแบบแนวคิดใหม่ในการดำเนินการจัดการด้านกีฬาและสปาและแผนยุทธศาสตร์เพื่อให้การบริหารจัดการด้านนี้รวมทั้งการพัฒนานวัตกรรมบริการ (service innovation) พัฒนาความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการการท่องเที่ยว เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการคำนึงถึงอัตลักษณ์และวัฒนธรรมของไทยให้มีความโดดเด่นและนำไปสู่การเป็นผู้นำและประเทศที่เป็นจุดหมายปลายทางด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้ เพื่อสามารถเป็นส่วนหนึ่งของกลไกการขับเคลื่อนระบบการท่องเที่ยวส่งเสริมสุขภาพของไทยสู่การเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีคุณภาพและเกิดความยั่งยืนอย่างแท้จริง รวมทั้งก่อให้เกิดเป็นประโยชน์ในการผลักดันการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ด้านต่างๆ ทั้งในเชิงนโยบายด้านชุมชนและพื้นที่ด้านพาณิชย์สาธารณะ ด้านวิชาการต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

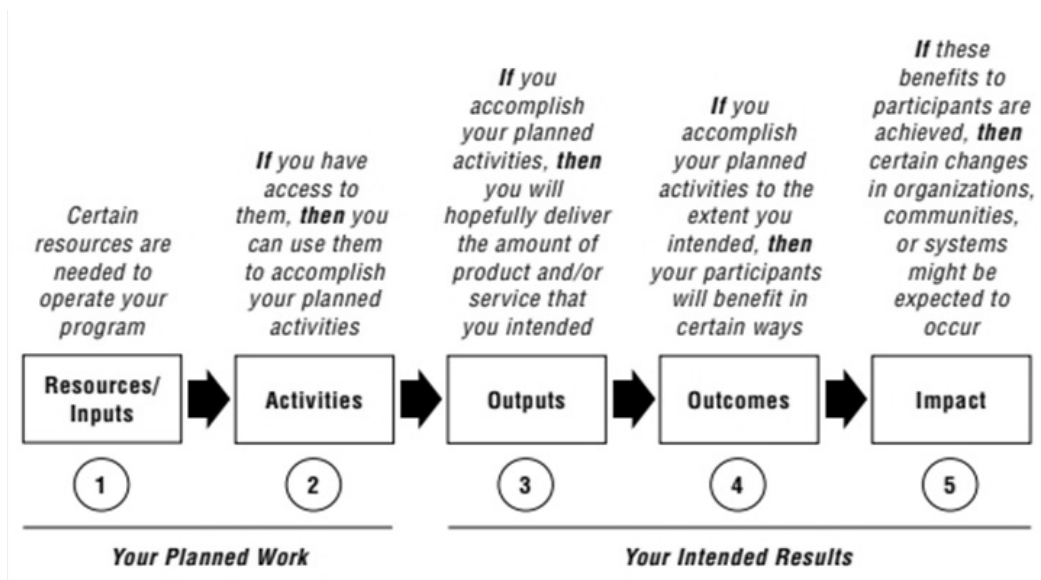
1. เพื่อวิเคราะห์ สังเคราะห์ และบูรณาการ ผลลัพธ์ ผลผลิต ผลกระทบ นวัตกรรม ที่เกิดจากการพัฒนารูปแบบของสปาและกีฬา
2. เพื่อจัดทำชุดความรู้ใหม่ในการพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถในการยกระดับของธุรกิจสปาและการท่องเที่ยวเชิงกีฬา กอล์ฟ ศิลปะมวยไทย ปั่นจักรยานและวิ่ง
3. เพื่อจัดทำ “ร่าง” แผนบริหารจัดการการเตรียมความพร้อมประเทศไทยเชิงรุกให้เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีคุณภาพ

4. เพื่อกำกับ ติดตาม เร่งรัด การดำเนินการ
โครงการวิจัยภายใต้แผนงานให้สำเร็จลุล่วง และส่งมอบ
ผลสำเร็จการดำเนินงานตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

กรอบแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ
กรอบแนวคิดสำหรับการจัดทำชุดความรู้ใหม่ ของ

โครงการวิจัย 5 โครงการ การบริหารโครงการวิจัย
และการได้มาซึ่งรูปแบบชุดความรู้ในการพัฒนาและ
เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของกีฬา กอล์ฟ มวย
ปัน วิ่ง และสเปาในการพัฒนาประเทศไทยให้ไปสู่จุดหมาย
ปลายทางการท่องเที่ยว โดยประยุกต์จากโมเดลตรรกะ
(K. Kellogg Foundation, 2004) ซึ่งประกอบด้วย
5 องค์ประกอบคือ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดสำหรับการจัดทำชุดความรู้ใหม่

องค์ประกอบที่ใช้ในดำเนินการวิจัยครั้งนี้มี
รายละเอียดดังนี้

1. ปัจจัยนำเข้าหรือแหล่งทรัพยากร (Inputs/
Resource) หมายถึง 1) บุคคลซึ่งได้แก่ บุคลากรทาง
การวิจัย องค์กรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการ
วิจัย 2) งบประมาณที่ใช้ในการวิจัย จำนวนและแหล่งที่
ได้รับจัดสรร 3) ทรัพยากรที่สามารถจัดหาได้เพื่อมุ่งให้
การดำเนินงานสำเร็จ เช่น วัสดุ ครุภัณฑ์ สถานที่
4) เทคโนโลยีที่สนับสนุนการทำวิจัย เช่น โปรแกรม
คอมพิวเตอร์ นอกจากนั้นยังรวมถึง ปัจจัยนำเข้า เช่น
ความต้องการของนักท่องเที่ยว แรงจูงใจ การตอบสนอง
ต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว รวมไปถึงการ
สนับสนุนต่างๆ ผลการวิเคราะห์ SWOT ความร่วมมือ

ระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน

2. กิจกรรมของโครงการ (Activities) หรือ
กระบวนการ หมายถึง กระบวนการในการดำเนินการ
วิจัยให้สำเร็จ ได้แก่ กระบวนการพัฒนาโครงการ
การดำเนินการวิจัย การบริการงบประมาณ การบริหาร
วัสดุครุภัณฑ์ และการบริหารบุคคลเช่นการสรรหา
คัดเลือกและบริหารจัดการนักวิจัยและผู้ช่วยวิจัย
การพัฒนานักวิจัย นอกจากนั้นยังรวมถึงกลยุทธ์ต่างๆ
การตลาด การพัฒนาบุคคลด้านการท่องเที่ยว การพัฒนา
คุณภาพบริการ และการจัดการระบบสารสนเทศ

3. ผลผลิต (Output) หมายถึงผลที่เกิดขึ้นโดยตรง
ของกิจกรรมในโครงการแต่ละโครงการ เช่น ผลิตภัณฑ์
บริการ นวัตกรรมต่างๆ ที่ได้จากการดำเนินการวิจัยที่มี

ความเป็นอัตลักษณ์ มีความคิดสร้างสรรค์ หรือมีมูลค่าสูง เป็นต้น นอกจากนี้ยังรวมถึงลำดับความสามารถในการแข่งขัน ตัวชี้วัดด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสำหรับการท่องเที่ยว ตั้งชี้วัดด้านสังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม

4. ผลลัพธ์ (Outcome) หมายถึง สิ่งที่ได้รับจากการดำเนินโครงการ เช่น ประสิทธิภาพ (effectiveness) ของนวัตกรรม หลักสูตร รูปแบบที่เกิดขึ้นจากโครงการ ความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (satisfaction among stakeholders) การยอมรับ รวมถึงความสามารถในการนำไปใช้ของรูปแบบชุดความรู้ใหม่ที่ได้รวมทั้งแผนที่พัฒนาขึ้นให้เกิดผลต่อการเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพในระยะยาวต่อไป

5. ผลกระทบ (Impact) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่คาดหวังให้เกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในชุมชน หรือประเทศ และความยั่งยืนของการเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพของประเทศไทยและการเพิ่มรายได้ของประเทศในระยะยาว และแนวคิดในจัดทำแผนกลยุทธ์ของ Ginter, Swayne, and Duncan (2002) ซึ่งประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอนได้แก่

1. การวิเคราะห์สถานการณ์ ได้แก่ โอกาส อุปสรรค จุดแข็ง จุดอ่อน
2. การกำหนดวิสัยทัศน์
3. การระบุเป้าประสงค์
4. การออกแบบกลยุทธ์
5. การจัดทำแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ

วิธีการดำเนินการวิจัย

โครงการแผนงานนี้เป็นการวิจัยเพื่อกำกับติดตามเร่งรัด การดำเนินการโครงการวิจัยภายใต้แผนงาน 5 โครงการให้สำเร็จลุล่วง และส่งมอบผลสำเร็จการดำเนินงานตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งจัดทำชุดความรู้ใหม่ และแผนบริหารจัดการการเตรียมความพร้อมประเทศไทยเชิงรุกให้เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีคุณภาพ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยคือผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬาและสพจำนวน 42 คน และนักวิจัยภายใต้แผนงานทั้ง 5 โครงการจำนวน 12 คน กลุ่มตัวอย่างคัดเลือกแบบเจาะจงจากผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้บริหารหน่วยงาน องค์กร สมาคม หรือสถานประกอบการ หรือหัวหน้านักทิมวิจัย ได้กลุ่มตัวอย่างคือ ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาหรือผู้แทน นายกสมาคม และสมาพันธ์กีฬาและสพ ผู้ประกอบการ และหัวหน้าทีมนักวิจัยรวมจำนวน 23 คน

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือในงานวิจัยประกอบด้วย 5 ชุด ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เป็นคำถามปลายเปิด 7 ข้อเกี่ยวกับ สถานการณ์ จุดแข็ง จุดอ่อน ปัจจัยส่งเสริมปัจจัยที่เป็นอุปสรรค และการบริหารจัดการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการกำกับติดตามโครงการวิจัยภายใต้แผนงาน 5 โครงการให้สำเร็จลุล่วงและส่งมอบผลสำเร็จการดำเนินงานตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบเกี่ยวกับการดำเนินการในโครงการวิจัย ผลการดำเนินการ การบริหารงบประมาณ ผลสำเร็จ และระยะเวลาในการดำเนินการ และคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการและความต้องการการสนับสนุน

3. แบบวิเคราะห์สังเคราะห์ชุดความรู้ใหม่ภายใต้โครงการแผนงาน 5 โครงการ เพื่อเตรียมความพร้อมประเทศไทยเชิงรุกให้เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีคุณภาพอย่างยั่งยืน ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบบันทึกเกี่ยวกับองค์ความรู้ที่ได้จากโครงการวิจัยได้แก่ 1) ปัจจัยภายนอก 2) ปัจจัยนำเข้า 3) กระบวนการหรือผลิตภัณฑ์ 4) ผลผลิต 5) ผลลัพธ์ และ 6) ผลกระทบ

4. แบบบันทึกการวิเคราะห์สถานการณ์เพื่อจัดทำแผนบริหารจัดการการเตรียมความพร้อมประเทศไทย

เชิงรุกให้เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีคุณภาพที่มีคุณภาพอย่างยั่งยืน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบฉบับที่เกี่ยวกับ 1) ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ปัจจัยด้านนโยบายการเมือง ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม วัฒนธรรม ความเชื่อ ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ปัจจัยด้านกฎหมาย และ 2) ปัจจัยภายใน ได้แก่ โครงสร้าง กลยุทธ์ ระบบ รูปแบบการบริหารจัดการ บุคลากร ทัศนคติ และค่านิยม

5. แบบประเมินผลการดำเนินงานตาม CIPP model (Stufflebeam, 2002) ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบเกี่ยวกับ บริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตของโครงการวิจัยเครื่องมือที่พัฒนาขึ้นได้รับการตรวจสอบ ความครอบคลุม ความชัดเจน ความเหมาะสมของคำถาม และการจัดลำดับคำถาม โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน และนำข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับปรุงก่อนนำไปใช้ รวมถึงมีการทดสอบใช้เครื่องมือก่อนนำไปใช้จริง

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยนำเสนอโครงการวิจัยต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์ซึ่งได้รับการรับรองจาก SIDCER-FERCAP และ NCAST เพื่อขอรับรองทางด้านจริยธรรมการวิจัย และทำหนังสือชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างทราบถึงวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการวิจัย และสิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่างในการเข้าร่วมการวิจัยโดยความสมัครใจ การรักษาความลับของกลุ่มตัวอย่าง การเก็บรักษาข้อมูลและการเผยแพร่ข้อมูล รวมทั้งการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ยินยอมโดยวาจาหรือลงลายมือชื่อในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการโครงการวิจัยตามวัตถุประสงค์ 4 ข้อ โดยจำแนกเป็นกิจกรรมในโครงการวิจัยออกเป็น 3 กลุ่ม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. กิจกรรมเพื่อการบริหารจัดการโครงการวิจัยภายใต้แผนงาน 5 โครงการให้สำเร็จลุล่วงและส่งมอบผลสำเร็จการดำเนินงานตามเป้าหมายที่กำหนดไว้เป็นกลุ่มกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

ของโครงการในข้อ 4 ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้
ขั้นที่ 1 เตรียมการดำเนินการ ประกอบด้วย

1. วิเคราะห์รายละเอียดการดำเนินงานของ 5 โครงการ ภายใต้แผนงานเพื่อจัดทำแผนการดำเนินการโครงการ แผนการประชุม แผนการติดตามและเร่งรัดการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผน/ปรับแผน ทุก 3 เดือนหรือตามความจำเป็น เพื่อให้ได้ผลผลิตจากทุกโครงการตามที่ตั้งไว้

2. จัดเตรียมแบบติดตามการดำเนินงานของโครงการทั้ง 5 โครงการ สำหรับไตรมาส 1-3 และแบบประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบ CIPP model สำหรับไตรมาสที่ 4

3. พบปะกับผู้รับผิดชอบโครงการทั้ง 5 โครงการใน 5 จังหวัดเพื่อให้ชี้แจงแผนการติดตามการดำเนินงานของแต่ละโครงการเพื่อให้ได้ผลผลิตจากทุกโครงการตามที่ตั้งไว้

ขั้นที่ 2 การดำเนินการ ประกอบด้วย

1. เข้าเยี่ยมและจัดประชุมผู้รับผิดชอบโครงการทั้ง 5 โครงการภายใต้แผนงานในแต่ละไตรมาส เพื่อติดตามการดำเนินโครงการในทุกขั้นตอนและผลผลิตที่บรรลุและให้ตอบแบบประเมินการดำเนินงานด้วยรูปแบบ CIPP model ในไตรมาสที่ 4

2. นำข้อมูลที่ได้จากการพบปะผู้รับผิดชอบโครงการทั้ง 5 โครงการภายใต้แผนงานและการตอบแบบประเมินการดำเนินงานด้วยรูปแบบ CIPP model มาวิเคราะห์ สังเคราะห์โดยเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแต่ละโครงการภายใต้แผนงาน

3. จัดทำบทการวิเคราะห์สังเคราะห์การดำเนินงานของ 5 ชุดโครงการภายใต้แผนงานในไตรมาส 1 2 3 และ 4

ขั้นที่ 3 การรายงานผล ประกอบด้วย

1. ติดตามให้ผู้รับผิดชอบทั้ง 5 โครงการภายใต้แผนงานจัดทำรายงานผลการดำเนินงานและผลผลิตที่ได้รับในแต่ละไตรมาส

2. กลับกรองผลงานที่ได้รับจาก 5 โครงการ โดยการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญจาก

หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องมาให้ความเห็นและข้อเสนอแนะแก่ผู้รับผิดชอบ 5 โครงการภายใต้แผนงาน เพื่อให้การดำเนินโครงการในแต่ละโครงการเป็นไปอย่างมีคุณภาพและบรรลุวัตถุประสงค์

3. สรุปข้อค้นพบจากทั้ง 5 โครงการภายใต้แผนงานเพื่อส่งมอบงานและการเผยแพร่ผลงานเมื่อสิ้นสุดปีที่ 1

ขั้นที่ 4 การผลักดันสู่การใช้ประโยชน์ โดยการจัดให้มีการนำเสนอข้อค้นพบจาก 5 โครงการภายใต้แผนงาน (ปีที่ 1) โดยมีการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องที่จะใช้ผลงานวิจัยเข้ามารับฟังเพื่อผลักดันสู่การยกระดับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างมีคุณภาพและให้ข้อเสนอแนะในการนำไปสู่การเพิ่มรายได้ทางด้านเศรษฐกิจของประเทศและให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินการ

2. กิจกรรมเพื่อจัดทำชุดความรู้ใหม่ของกีฬาและสปาทั้ง 4 โครงการในการเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีคุณภาพ เป็นกลุ่มกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการในข้อ 1 และ 2 ประกอบด้วย 6 ขั้นตอนดังนี้

1. ทบทวนวรรณกรรมเพื่อให้ทราบสถานการณ์การท่องเที่ยวเชิงกีฬาและสปาของประเทศไทย

2. วิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมเพื่อ “ร่าง” องค์ประกอบของรูปแบบชุดความรู้ใหม่ในการพัฒนาและการเพิ่มขีดความสามารถของธุรกิจสปา การยกระดับการท่องเที่ยวเชิงกีฬา กอล์ฟ ศิลปะมวยไทย ปั่นจักรยานและวิ่งของประเทศไปสู่การเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวสุขภาพที่มีคุณภาพและมีความยั่งยืน

3. นำเสนอ “ร่าง” องค์ประกอบของรูปแบบชุดความรู้ใหม่ในการพัฒนา ให้ที่ประชุมผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อคิดเห็น

4. รวบรวมข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมและข้อค้นพบของ 5 โครงการภายใต้แผนงานมาวิเคราะห์สังเคราะห์เพื่อจัดทำ ‘ร่าง’ รูปแบบชุดความรู้ใหม่เพื่อเตรียมความพร้อมประเทศไทยเชิงรุกให้เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีคุณภาพและ

มีความยั่งยืน

5. กลั่นกรองรูปแบบชุดความรู้ใหม่เพื่อเตรียมความพร้อมประเทศไทยเชิงรุกให้เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีคุณภาพและมีความยั่งยืน โดยการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญจากหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งทีมวิจัยภายใต้แผนงานทั้ง 5 โครงการมาให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อให้ชุดความรู้ใหม่ดังกล่าวมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ได้จริง

6. สรุปรูปแบบชุดความรู้ใหม่เพื่อเตรียมความพร้อมประเทศไทยเชิงรุกให้เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีคุณภาพและมีความยั่งยืนเพื่อส่งมอบงานและการเผยแพร่ผลงานเมื่อสิ้นสุดปีที่ 1

3. กิจกรรมเพื่อจัดทำแผนบริหารจัดการการเตรียมความพร้อมประเทศไทยเชิงรุกให้เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีคุณภาพ เป็นกลุ่มกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการในข้อ 3 ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนดังนี้

1. ทบทวนวรรณกรรมเพื่อให้ทราบสถานการณ์การท่องเที่ยวเชิงกีฬาและสปาของประเทศไทย

2. สัมภาษณ์/ประชุมกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทั้งในและต่างประเทศ เพื่อหาจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และ อุปสรรคของการท่องเที่ยวของประเทศ

3. สัมภาษณ์/ประชุมกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ประกอบการธุรกิจกอล์ฟ มวย ปั่น วิ่ง สปาล้านนา สปาได้ เพื่อหาจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคของการท่องเที่ยวเชิงกอล์ฟ มวย ปั่น วิ่ง สปาล้านนา สปาได้

4. วิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยว จุดแข็ง จุดอ่อนของการท่องเที่ยวเชิงสปาและกีฬาในประเทศไทย ปัจจัยส่งเสริมและอุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงสปาและกีฬาในประเทศไทย กลยุทธ์และการประเมินผลการท่องเที่ยวเชิงสปาและกีฬาในประเทศไทย

5. ทำการสรุปรายงานข้อมูลเพื่อเตรียมจัดทำแผนบริหารจัดการการเตรียมความพร้อมประเทศไทยเชิงรุกให้เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

ที่มีคุณภาพและมีความยั่งยืน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลในงานวิจัยมีลักษณะเป็นข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการทบทวนวรรณกรรมในเรื่ององค์ประกอบและดำเนินการธุรกิจสปาและกีฬากอล์ฟมวยไทย ปั่นจักรยานและวิ่งตามแนวคิดปัจจัยนำเข้า (input) กระบวนการ (process) ผลผลิต (output) ผลลัพธ์ (outcome) และผลกระทบ (impact) นำมาวิเคราะห์ด้วยการสรุปเนื้อหา จำแนกและจัดหมวดหมู่และนำเสนอในรูปแบบความเรียง ตาราง และรูปภาพตามความเหมาะสม

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์และตามผลที่คาดว่าจะได้รับในระยะเวลา 12 เดือนดังนี้

1. บทวิเคราะห์และสังเคราะห์โครงการวิจัยทั้ง 5 โครงการ ในระยะเวลา 12 เดือนจากข้อมูลที่ได้จากการกำกับ ติดตามการดำเนินงานของโครงการวิจัยทั้ง 5 โครงการ ร่วมกับการสอบถามที่วิจัยทั้ง 5 โครงการเกี่ยวกับการดำเนินงานในโครงการวิจัย ได้ผลการดำเนินงานตามกรอบการประเมินโครงการด้วยรูปแบบ CIPP model (Context, Input, Process, Product) ของ Stufflebeam (2002)

2. รูปแบบชุดความรู้ใหม่ในการพัฒนาและการเพิ่มขีดความสามารถของธุรกิจสปา และการยกระดับการท่องเที่ยวเชิงกีฬา กอล์ฟ ศิลปะมวยไทย ปั่นจักรยานวิ่ง ในการพัฒนาประเทศไทยสู่การเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ จากการวิเคราะห์สังเคราะห์ผลงานวิจัยและการทบทวนเอกสารและสิ่งพิมพ์ต่างๆ โดยใช้กรอบแนวคิด “ชุดความรู้ใหม่เกี่ยวกับความสามารถในการแข่งขันและความยั่งยืนของท่องเที่ยวเชิงกีฬาและธุรกิจสปา (logic model)” ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบของผู้ทรงคุณวุฒิและที่วิจัยทั้ง 5 โครงการในวันที่ 27 เมษายน 2562 ทำให้ได้ชุดความรู้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาและธุรกิจสปาที่ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ ปัจจัยภายนอก (external factors)

ปัจจัยนำเข้า (input) กระบวนการ (process) ผลผลิต (output) ผลลัพธ์ (outcome) และผลกระทบ (impact)

3. “ร่าง” แผนบริหารจัดการการเตรียมความพร้อมประเทศไทยเชิงรุกให้เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีคุณภาพด้านกีฬาและสปา จากการทบทวนเอกสารวิชาการและสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ร่วมกับการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ นักวิชาการ ได้ข้อสรุปที่จะนำมาใช้ในการวางบริการจัดการการเตรียมความพร้อมประเทศไทยเชิงรุกให้เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีคุณภาพ

4. การบริหารจัดการการดำเนินการวิจัยของแผนงานการเตรียมความพร้อมประเทศไทยเชิงรุกให้เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีคุณภาพจากการบริหารจัดการการดำเนินของโครงการวิจัยฯ ซึ่งประกอบไปด้วยโครงการย่อยภายใต้แผนงานทั้งหมด 5 โครงการ คณะผู้วิจัยของโครงการแผนงานฯ ได้ดำเนินการโดยยึดวัตถุประสงค์ของการวิจัยทุกข้อ และได้ผลการวิจัยดังกล่าวมาข้างต้น (ข้อ 1-3) อย่างไรก็ตามผู้วิจัยจะได้ดำเนินการถอดบทเรียนการบริหารจัดการโครงการบริหารจัดการแผนงานการเตรียมความพร้อมประเทศไทยเชิงรุกให้เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีคุณภาพในการบริหารจัดการได้แผนงานทั้งหมดและจะได้จัดทำเป็นคู่มือการดำเนินการบริหารจัดการแผนงานวิจัยในปีที่ 2 กำหนด KPI ที่ชี้วัดความสำเร็จตามขั้นตอนการดำเนินงาน (milestone) ต่อไป

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่ได้รับจากการดำเนินการวิจัยไปแล้วในไตรมาสที่ 1 - 4 พบว่า

1. จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์โครงการวิจัยทั้ง 5 โครงการ รวมทั้งการติดตามผลการดำเนินการโครงการของทั้ง 5 โครงการ พบว่ามีการดำเนินงานตามแผนที่ได้วางไว้

2. ชุดความรู้ใหม่ในการพัฒนาและการเพิ่มขีดความสามารถของธุรกิจสปา และการยกระดับการท่องเที่ยวเชิงกีฬา กอล์ฟ ศิลปะ มวยไทย

ปีนังกรยาน วิ่ง ผลการวิจัยต้องค้ประกอบ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการบริหารจัดการ ผลผลิต ผลลัพธ์ ผลกระทบ ในการพัฒนาประเทศไทยสู่การเป็นจุดหมายปลายทาง การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างยั่งยืน ได้ดำเนินการตามแผนที่วางไว้

3. “ร่าง” แผนบริหารจัดการการเตรียมความพร้อมประเทศไทยเชิงรุกให้เป็นจุดหมายปลายทาง การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีคุณภาพ ด้านกีฬาและสปา จากการทบทวนเอกสารวิชาการและสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ร่วมกับการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ และผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์สังเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายใน จุดแข็ง จุดอ่อน วิเคราะห์สังเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายนอก โอกาส และความท้าทายของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (SWOT Analysis) เพื่อให้เพิ่มขีดความสามารถของธุรกิจสปา และยกระดับการท่องเที่ยวเชิงกีฬา โดย “ร่าง” แผนบริหารจัดการฯ จะสามารถนำไปต่อยอดในการจัดทำแผนบริหารจัดการการเตรียมความพร้อมประเทศไทยเชิงรุก ให้เป็นจุดหมายปลายทาง การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ด้านกีฬาและสปาของประเทศที่มีคุณภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการติดตามการดำเนินงานของโครงการวิจัย ทั้ง 5 โครงการ คณะผู้วิจัยได้นำเสนอผลผลิตที่สามารถนำไปสู่การยกระดับการท่องเที่ยวเชิงกีฬาและสปาของประเทศไทย ซึ่งเห็นความสมบูรณ์ของผลผลิตของทุกโครงการ และข้อเสนอแนะจากคณะผู้วิจัยเกี่ยวกับการนำผลผลิตในทั้ง 5 โครงการดังกล่าวไปใช้ประโยชน์

2. ชุดความรู้ใหม่ในการพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถของธุรกิจสปาและยกระดับการท่องเที่ยวเชิงกีฬา กอล์ฟ ศิลปะมวยไทย ปีนังกรยานและวิ่ง ชุดความรู้ใหม่นี้จะเป็นแนวทางให้หน่วยงานภาครัฐ เครือข่ายผู้ประกอบการและผู้ประกอบการนำไปพัฒนาการจัดการ และศักยภาพของธุรกิจและสถานประกอบการของตนเอง เพื่อเตรียมความพร้อมของประเทศไทยให้เป็นจุดหมายปลายทาง การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีคุณภาพต่อไป

3. ส่วน “ร่าง” แผนบริหารจัดการการเตรียมความพร้อมประเทศไทยเชิงรุก ให้เป็นจุดหมายปลายทาง การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีคุณภาพ ด้านกีฬาและสปา จะนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์ จัดทำแผนที่กลยุทธ์ และแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาและบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงกีฬา กอล์ฟ ศิลปะมวยไทย ปีนังกรยาน และวิ่ง และธุรกิจสปาของประเทศไทยต่อไป

4. เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ผลงานชุดองค์ความรู้ และข้อมูลในวงกว้างเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. จากการติดตามการวิเคราะห์การให้ข้อเสนอแนะ การดำเนินงานของโครงการวิจัยทั้ง 5 โครงการ ทำให้ได้ผลผลิตของการดำเนินการที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงที่เหมาะสมกับผู้จัดการเชิงกีฬา ธุรกิจและสถานประกอบการต่างๆ เพื่อนำไปสู่การยกระดับการท่องเที่ยวเชิงกีฬาและสปาของไทย

2. ชุดความรู้ใหม่ในการพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถของธุรกิจสปาและยกระดับการท่องเที่ยวเชิงกีฬา กอล์ฟ ศิลปะมวยไทย ปีนังกรยานและวิ่ง จะสามารถใช้เป็นแนวทางให้หน่วยงานภาครัฐ เครือข่ายผู้ประกอบการและผู้ประกอบการจำเป็นต้องได้รับการนำไปทดลองใช้ในแต่ละธุรกิจในปีต่อไปพัฒนาเพื่อเตรียมความพร้อมของประเทศไทยให้เป็นจุดหมายปลายทาง การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีคุณภาพต่อไป

3. “ร่าง” แผนบริหารจัดการการเตรียมความพร้อมประเทศไทยเชิงรุก ให้เป็นจุดหมายปลายทาง การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีคุณภาพ ด้านกีฬาและสปา ในปีที่ 1 ซึ่งได้จากการวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูล จุดแข็ง จุดอ่อน ผลกระทบ โอกาส ความท้าทาย ในการบริหารจัดการ การท่องเที่ยวของประเทศไทยในปีที่ 1 จะสามารถนำไปใช้ในการจัดทำแผนบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพด้านกีฬาและสปา เพื่อให้ประเทศไทยเป็นจุดหมายปลายทาง การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีคุณภาพต่อไปในปีที่ 2

เอกสารอ้างอิง

- Chulalongkorn University Intellectual Property Institute. (2017). *Industry and technology trend analysis report: Tourism industry, good income and health tourism, Intellectual Property and Innovation Entrepreneur Development Project*. Bangkok: Chulalongkorn University Intellectual Property Institute. (In Thai)
- Department of Tourism. (2015). *ASEAN Tourism Standards*. Retrieved from <http://www.tourism.go.th/> (In Thai)
- Department of Tourism, Ministry of Tourism and Sports. (2015). *Wellness Services Standard for Tourism*. Bangkok: Chulalongkorn University Printing House. (In Thai)
- Ginter Wellness Institute. (2017). Wellness tourism. *Global Wellness Economy Monitor, 2017*(1), 15-25.
- Ginter, P. M., Swayne, L. M., & Duncan, W. J. (2002). *Strategic management of health care organizations* (4th ed.). Oxford, UK: Blackwell Publications.
- Global Wellness Institute. (2018). *Global Wellness Tourism Economy, November 2018*. Retrieved from https://globalwellnessinstitute.org/wp-content/uploads/2018/11/GWI_GlobalWellness-TourismEconomyReport.pdf
- Kanda, Teeranon. (2018). Thailand's Wellness Tourism: Situation and Potential towards Competition of ASEAN Region. *FEU Academic Review, 2018*(12), 22-34. (In Thai)
- Kellogg, W. K. (2004). *Logic Model Development Guide*. Michigan: W.K. KELLOGG.
- Komsit, Kianwatana. (2018). Situations and Trends of World and Thailand Health Tourism. *Journal of Cultural Approach, 2018*(35), 78-87. (In Thai)
- Ministry of Tourism and Sports. (2015). *Strategic of Thailand Tourism B.E. 2015 - 2017*. Retrieved from https://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=7114. (In Thai)
- Permanent Secretary, Ministry of Tourism and Sports. (2016). *Tourism Economic Review*. Bangkok: Permanent Secretary Ministry of Tourism and Sports. (In Thai)
- Stufflebeam, D. L., & Shinkfield, A. J. (2002). *Evaluation Theory, Models and Applications*. San Francisco: Jossey-Bass.